

Mercosur szansą dla Polski

Patrycja Mizera

Analizyżka The Opportunity

04.03.2026

9 stycznia 2026 r. Rada Unii Europejskiej przyjęła decyzję w sprawie podpisania, w imieniu Unii Europejskiej, wynegocjowanej umowy handlowej między Unią Europejską a państwami Mercosur. Choć dotychczasowe dyskusje w Polsce skupiały się głównie wokół konsekwencji jej wdrożenia dla europejskiego rolnictwa, niesie ona także szanse dla wzmocnienia bezpieczeństwa surowcowego UE. Ameryka Południowa jest postrzegana przez Europę jako alternatywne, zasobne źródło minerałów kluczowych dla produkcji baterii, elektromobilności, energetyki wiatrowej czy przemysłu elektronicznego, a także dla rozwoju infrastruktury cyfrowej, półprzewodników i zaawansowanej elektroniki, które wspierają unijną transformację cyfrową. Polska za swoim zapleczem przemysłowo-kadrowym może skorzystać na współpracy z południowoamerykańskimi krajami w dziedzinie surowców krytycznych w ramach tej umowy.

Niebezpieczne uzależnienie

Przyjęty dwa lata temu Critical Raw Materials Act (CRMA) zakłada, że Unia powinna do 2030 r. pokrywać co najmniej 10% swojego rocznego zapotrzebowania na surowce strategiczne z wydobycia na terytorium UE, 40% z przetwarzania prowadzonego w UE oraz 25% z recyklingu wewnętrznego. Jednocześnie limit koncentracji dostaw, tj. udział jednego państwa trzeciego w unijnym zużyciu danego surowca strategicznego (na odpowiednim etapie przetwarzania) nie może przekraczać 65%.

Polityka klimatyczna UE, ukierunkowana na ograniczanie emisji dwutlenku węgla i rozwój czystych źródeł energii, wyraźnie zwiększyła zapotrzebowanie na metale krytyczne, które są niezbędne do produkcji samochodów elektrycznych oraz technologii OZE. Sukces transformacji technologicznej i energetycznej uzależniony jest zatem od dostępu do metali ziem rzadkich, zaliczanych przez UE do surowców krytycznych. Tymczasem Europa posiada niewielkie udokumentowane ich złoża. Dlatego polega na imporcie z Chin, które odpowiadają dziś za całość dostaw ciężkich metali ziem rzadkich. Turcja niemal w całości pokrywa unijne potrzeby w zakresie boru (98%), a Republika Południowej Afryki zapewnia ponad dwie trzecie zapotrzebowania UE na platynę (71%). Oprócz rozwijania europejskich zdolności przetwórczych i recyklingu, przyszłe bezpieczeństwo surowcowe Wspólnoty musi opierać się na imporcie z kierunków innych niż przede wszystkim Chiny. Taka sytuacja skłania UE do poszukiwania i budowania stabilnych źródeł dostaw.

Obiecujące partnerstwo z krajami Mercosur

Brazylia odpowiada dziś za 88,8% światowego przetwarzania niobu i 7,5–10,4% wydobycia m.in. grafitu i boksytu, a Argentyna przetwarza 11% globalnego litu. To sprawia, że kraje te mogą należeć do grupy strategicznych dostawców. Z perspektywy UE istotne jest jednak, aby wydobycie i przetwarzanie surowców odbywało się zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, co wpisuje się w dążenie UE do dywersyfikacji i bardziej odpowiedzialnego kształtowania globalnych łańcuchów dostaw, w odróżnieniu od części obecnych modeli dostaw dominujących m.in. w Chinach.

Poza dostępem do rynku ponad 260 mln konsumentów, zwiększeniem konkurencyjności europejskich firm oraz ograniczeniem barier handlowych, nowa umowa jest dla Unii narzędziem ułatwiającym dostęp do surowców potrzebnych dla transformacji energetycznej i przemysłu. Zapisy dotyczące surowców krytycznych w zakresie ochrony, handlu i inwestycji są rozproszone w kilku sekcjach dokumentu, ale poprzez znoszenie ciał i ograniczanie barier eksportowych tworzą lepsze warunki do ich zakupu i przetwarzania. W praktyce oznacza to, że surowce takie jak lit, grafit, niob, mangan czy boksyt mogą trafiać do na unijny rynek przy niższych kosztach i w bardziej przewidywalnych warunkach prawnych. Dodatkowo [umowa](#) ogranicza możliwość stosowania podatków eksportowych, uznaniowych licencji czy innych administracyjnych ograniczeń, które w przeszłości były używane jako narzędzia polityki przemysłowej w Ameryce Południowej. Dla europejskich firm to

mniejsze ryzyko nagłych zmian zasad funkcjonowania rynku i większa stabilność łańcuchów dostaw. Umowa handlowa tworzy ogólne ramy prawne dla takiej współpracy.

W tym kontekście, na marginesie podpisania umowy handlowej, 15 stycznia w Rio de Janeiro Ursula von der Leyen i Luiz Inácio Lula da Silva [potwierdzili](#) prace nad porozumieniem UE–Brazylia w sprawie surowców krytycznych, obejmującym współpracę przy inwestycjach w lit, nikiel i pierwiastki ziem rzadkich. Unia Europejska wykazuje też zainteresowanie pozyskiwaniem z Brazylii innych surowców o znaczeniu strategicznym, takich jak boksyt (aluminium), grafit naturalny, niob, mangan, krzem metaliczny, wanad oraz tantal.

Wnioski

Współpraca z Mercosur wspiera cele CRMA i wzmacnia dążenie UE do autonomii strategicznej. Jest to szczególnie istotne w kontekście wykorzystywania dostępu do metali jako narzędzia presji politycznej przez [Chiny](#).

Z kolei Polska, pozostając jednym z najważniejszych ośrodków (w okolicach Wrocławia działa największa w Europie fabryka baterii do samochodów elektrycznych (LG Energy Solution) o deklarowanej mocy ok. 86 GWh rocznie) europejskiego łańcucha wartości baterii – w I kw. 2025 r. eksport baterii litowo-jonowych z Polski [wyniósł](#) 1,38 mld EUR, a kraj odpowiadał za ok. 20% unijnego eksportu w tej kategorii – może stać się jednym z pośrednich beneficjentów umowy poprzez poprawę warunków handlowych i zwiększenie przewidywalności dostaw argentyńskiego litu.

Co więcej, region Mercosur, w tym Argentyna dysponująca zasobami miedzi szacowanymi na ponad 65 mln ton, oferuje znaczący, choć wciąż częściowo niewykorzystany potencjał surowcowy, obejmujący również metale towarzyszące. Z perspektywy podmiotów działających w Andach, np. KGHM, ważna jest geologiczna ciągłość pasów rudnych po obu stronach granicy chilijsko–argentyńskiej, która może sprzyjać przyszłym projektom inwestycyjnym. W tym kontekście umowa UE–Mercosur może w przyszłości sprzyjać dywersyfikacji źródeł poprzez poprawę otoczenia instytucjonalnego i handlowego dla ewentualnego większego zaangażowania

w regionie, gdzie polska spółka wydobywcza może wykorzystać swoje unikalne know-how i bliskość operacyjną bazy w Chile (Sierra Gorda). Ponadto umowa może przyczynić się do budowy pionowo zintegrowanego łańcucha wartości, w którym polskie podmioty kontrolują proces od zabezpieczenia złóż w Ameryce Południowej, przez ich rafinację, aż po finalną produkcję ogniw w kraju.

